

Tampereen seudun yleissivistävän koulutuksen tvt-seminaari 26.11.2012

(Riikan muistiinpanoja seminaarista)

Osaamisen kehittäminen verkostoissa/ Essi Ryymin

- johtajuus on jaettua johtajuutta, koko yhteisö kehittää johtajuutta

Verkostoitunut asiantuntijuus

- asiantuntijuus sosiaalinen ilmiö
- olemme älykkäitä omassa ympäristössämme
- asiantuntijakulttuurissa aina oma kieli, toimintatavat jne. - uudessa yhteisössä opittava yhteisön kulttuuri ennen kuin pystyy toimimaan tehokkaasti
- organisaatiokulttuuri on vahvempi kuin yksittäisen ihmisen teot
- verkostoitunut älykkyys ei itsessään lisää yksilön älykkyyttä/kyvykkyyttä
- älykkyuden ulkoistaminen: fyysisten työvälineiden käyttö (fysikaalisesti hajaantunut älykkyys), verkostossa älykkyys (sosiaalisesti hajaantunut älykkyys)
- sosiaalisesti hajaantunut tyhmyys: ihmisjoukossa vaikea olla yksin eri mieltä
- mitä kehittyneempi asiantuntijayhteisö, sitä enemmän sallitaan moniäänisyyttä
- älyllisen toiminnan proteesit: älyllinen kuorma jaetaan muille ihmisille ja ulkoisille ajattelun apuvälineille
- verkostoitunut asiantuntijuus edellyttää että jokaisella on oma osaamisalueensa mutta riittävästi päällekkäistä osaamista ja (transaktiivinen muisti eli) käsitys toistensa osaamisesta
- transaktiivinen muisti: yhdessä muistamme ja tiedämme enemmän. Haasteet: muiden oletetaan tietävän sen minkä itsekkin tietää, osaaminen kumuloituu ja verkostot keskittyvät eli vain tietyt henkilöt verkostoituvat ja kehittävät yhteisöä, rooleihin jäykistyminen, henkilöstön vaihtuvuus-> kollektiivinen muisti ei kehity jos yhteisön jäsenet vaihtuvat liian tiheästi
- ihanteellinen pedagoginen yhteisö: vahva tietoisuus omasta tehtävästä ja osaamisalueesta, sallitaan kehitys ja muutos sekä yksilön että yhteisön kohdalla, osaamisen jakaminen, yhteisiin arvoihin ja tavoitteisiin sitoutuminen, riittävä sosiaalinen liikkumatila, henkilöstön pysyvyys ja vaihtuvuus tasapainossa, sovitut rakenteet ja toimintatavat mutta vapaa, verkottunut ja ei-hierarkkinen tiedonvirtailu
- verkoston keskittyneisyys: keskittykö jonkun henkilön ympärille vai onko tasaisesti jakaantunut verkosto
- verkoston tiheys: kuinka paljon y(%)hteyksiä on verkoston jäsenten välillä kaikista mahdollisista yhteyksistä
- verkoston siltaaminen: henkilö on kahden verkoston välissä, välittää tietoa verkostojen välillä, verkostot yhdistyvät vain tämän henkilön kautta
- tv:n tietämyksen jakautumisen verkostot olivat epätasaisesti jakautuneita, tietyt henkilöt dominoivat erityisesti teknistä tv:n käyttöä koskevaa tietämystä
- opettajien mediaprofiilit erilaisia, jokainen käytti medioita eri tavalla verkoston jäsenten kanssa - mitä läheisempiä opettajat olivat sitä enemmän medioita käytettiin, toisaalta

laatu vaikutti eli tärkeissä asioissa haluttiin keskustella kasvokkain

- avaintoimijat: sovittu rooli työyhteisössä tai ei-sovittu eli itsestään kehittynyt avainrooli
- avaintoimijoilla omat verkostot, olivat hyvin monisäikeisesti verkostoituneita sekä yhteisön sisällä että sen ulkopuolella, hyödyntävät verkostoja tietoisesti, välittävät ideoita verkostoistaan yhteisöön ja yhteisöstä ulkopuolisiin verkostoihin, hyvät viestintätaidot eli osasivat välittää tietoa kuulijan ymmärtämällä tavalla - vastauksesta on hyötyä kysyjälle, arvostivat ja kunnioittivat toisten osaamista
- pedagogisella yhteisöllä on hyötyä kehittämiseen, jos on turvallinen ja luottamuksellinen yhteisö, jossa osaamista jaetaan

Opettajien tulevaisuuden tietoyhteiskuntakompetenssit:

- yleisiä opettajan aineenhallinnasta ja alasta riippumattomia osaamisen kompetensseja:
 - tavoiteorientaatio: opetus perustuu ops:n tavoitteisiin
 - kehittämis- ja prosessiosaaminen: hahmottaa tv:n opetuskäytön tavoitteet, osaa suunnitella tv:tä hyödyntävän oppimisprosessin
 - itsensä johtaminen: osaa ohjata toimintaansa niin että se tavoittaa oppilaitoksen toimintatavoitteet (strategiset tavoitteet)
 - metakognito: osaa reflektoida ja arvioida omaa tv:n käyttöä
 - kollaboratio- ja kommunikaatiotaidot:
 - asiantuntijamainen toiminta: asiantuntijan menetelmät ja työtavat, pedagogisten käytänteiden mallintaminen
 - tulevaisuus- ja ennakointitaidot: eri opetusmenetelmien vaikuttavuuden ennakoiminen, tulevaisuuden taitojen ennakoiminen

Miksi tv:n opetuskäyttö ei ole edistynyt toivotulla tavalla?

- opettajien peruskoulutus yliopistoissa riittämätöntä
- täydennyskoulutusta liian vähän
- täydennyskoulutus ollut vääränlaista: koulutettu teknisiä taitoja mallioppimisen avulla eikä tarjottu pedagogista täydennyskoulutusta
- pedagogiseen toimintakulttuurin muutokseen ei ole resursoitu riittävästi suunnittelu-aikaa
- laitteita ja teknologiaa ja teknistä tukea ei ole riittävästi
- tv:tä ei ole painotettu ja huomioitu riittävästi ops:eissa
- tv:n opetuskäytön käyttöönottoa ja kehittämistä ei johdeta systemaattisesti
- tv:n opetuskäytön edistämiseen puuttuu Suomessa poliittinen tahtotila
- muu syy? Mikä? Monta muutosta menossa samaan aikaan - opettajat kuormittuvat, taiteilijan vapaus olla käyttämättä tv:tä, resurssit, opettajien oma tv:n käyttö ei ole systemaattista ja jokapäiväistä jolloin ei muutu osaksi normaalia arkea

Systemaattisempaa ja uudenlaista johtamisosaamista tarvitaan tietoyhteiskuntaosaamisen tueksi

- vain yhtä palaa kehittämällä (laitteet/opettaja osaaminen/tms.) ei kehittäminen etene, tavoitteellinen kehittäminen edellyttää tavoitteellista pedagogista johtamista

- painotusten valitseminen: kaikkia asioita ei voi edistää yhtäaikaan, on valittava mihin painotetaan nyt ja mihin myöhemmin
- Opi ja kasva -konferenssi joulukuussa Helsingissä, ilmainen, keskittyy näihin teemoihin

Oppiminen ja luovuus tapahtuu mukavuusalueen ulkopuolella eli mukavuusalueen ja paniikkialueen välisellä kehitymisalueella. Yhteisön kehittyminen edellyttää että paitsi itse on kehitymisalueella myös muut yhteisön jäsenet ovat kehitymisalueella.

Tvt-suunnittelu ja Opeka / Raisa Valtaoja, Tampereen kaupunki, Ote-hanke ja Heikki Sairanen, TaY

- Opeka-kyselyn täytynyt jo yli 2000
- vertailutietoa tarjolla jo hyvin Tampereen seudulta, käyttäjiä tulossa entistä laajemmalla alueella - tulossa valtakunnalliseen käyttöön
- oppilaitoksen eValmiustasot ja opettajan oma osaaminen tvt:n opetuskäytössä

Omia pohdintoja:

- ammatillisen koulutuksen näkökulma puuttuu vielä
 - millainen kysymyspatteristo riittäisi arvioimaan erityisesti ammatillista koulutusta koskevia e-osaamisen asioita
 - PAOK:lla mahdollisuus rahoittaa ammatilliseen koulutukseen liittyvien kysymysten tekoa - ei kuitenkaan mahdollista tehdä omia kysymyksiä kaikkia eri koulutusaloja koskien vaan yksi ammatillisen koulutuksen kysymysosio?
 - riittäisikö n. 10 kysymystä? Mitkä teemat riittävällä tasolla kaikkea ammatillista koulutusta koskevia: työssäoppiminen, työelämäyhteistyö...

Tvt-suunnitelmien hyviä käytäntöjä: Ylöjärven tvt-koordinaattori

- ke tyhjää opetuksesta, jolloin tekee tvt-koordinaattorin töitä
- Opeka käyty läpi vierihoitokierroksella: neuvottu rehtoreille ja tvt-tiimeille miten Opekaa käytetään ja miksi - seuraavalle lukuvuodelle tarkoitus katsoa kaikkien koulujen eValmiustasot tarkasti
- Vierihoido
 - kaikki rehtorit: 1- ja 3-vuotissuunnitelmien teko
 - tvt-kahvila, veso - pidetty jo osalla kouluista -> viikko aikaa pohtia millaista vierihoidoa haluavat
- teknologia opetuksessa: tiedonhankinta, osallistuminen, tiedonluominen. Tiedonluomisessa vuorovaikutus avainasemassa.
- käytännönläheisesti: miten saadaan tvt:tä käyttöön koulussa, mitä halutaan ja mihin keskitytään juuri nyt. Seuraavalla vierihoitokierroksella mietitään seuraava askel ja keskitytään sen jälkeen siihen.
- Koordinaattorilla sen verran vähän resurssia, ettei yhtä koulua kohti ole mahdollisuutta

kuin muutamaan vierailuun

- lisäksi hankkeiden avulla saatu lisäosaamista ja resursseja tv-t-asioihin, nämä tv-t-koordinaattorin lisäksi eli ei hänen työnään
- sade-hankkeen terveiset: Palvelujen kehittämiseksi OPH kokoamassa verkostoa: osoitteessa <http://owela.fi/eops-verkosto> voit rekisteröityä ammatillisen ja yleissivistävän koulutuksen toimijoiden kehittämissyihin, joita OPH kokoaa tämän ilmoittautumisen kautta. Mukaan Owela-työtilaan mahtuu 50 aktiivista kehittäjää mutta kaikista ilmoittautuneista kootaan verkosto, jonka OPH toivoo kulkevan kanssaan koko projektin ajan

Seudullinen tv-t-koordinaattori? Tampereen seudun tv-t-suunnitelman mukaan tällaisen pitäisi aloittaa 1.1.2013 mutta Harri Jurvela epäili, että ei taida ihan vielä toteutua.

Yhteenveto kuntakohtaisesta työskentelystä

Keskusteltu tv-t-suunnitelmatyöstä: mm. pohdittiin kevään aikana tehtäviä asioita, tehty pohjaa tv-t-suunnitelmalle Google Driveen, pohdittu Opekan hyödyntämistä, tv-t-suunnitelmatyö kunnissa jatkuu, Osaava tukee seutukuntien tv-t-suunnitelmatyötä ja pohdinnassa miten saadaan aihetta tukevaa koulutusta seutukunnalle.

Maakunnallinen toisen asteen tv-t-suunnitelmatyö

Pirkanmaan II asteen tv-t-suunnitelman päivittäminen käynnistynyt. Valmistuu tammi-helmikuun vaihteessa 2013. Tämän jälkeen PAOK-verkostolle tv-t-seminaari tv-t-suunnittelun tueksi, käynnistetään koulutukset/konsultoinnit ja muodostetaan kehittämistyöparit/tiimit (n. 2-3 kuntaa/oppilaitosta).